

גנזי המלך

ארבע נופות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

304

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-677779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִשָּׁה כִּי יִפְלֵא לְנֹדַר נֹדַר נָזִיר"

כל הפורש מתאוות נקרא קדוש מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

**שָׁבְעוּלָם... וְאָמַר הַכְּתוּב: "מִי הָאִישׁ
הַחֲפִיץ חַיִּים אֲהֵב זְמַיִם" (תְּהִלִּים' לַד'
(ג). וְכֵן נֶכְפַר לוֹ כָּל עוֹן וְנִצַּל מִשְׁאוּל
תַּחֲתִית, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "שֹׁמֵר פִּי וְלִשְׁוֹנוֹ
שֹׁמֵר מִצְרֹת נַפְשׁוֹ" (מִשְׁלֵ'י' כֹּא כג) שֶׁזֶה
עֵיקַר חוֹבַת הַעֲבוּדָה לְהִתְגַּבֵּר עַל תַּאוּתוֹ
וּרְצוֹנוֹ, כַּעֲנִין הַנָּזִיר.**

**וְכֵן הָא דְאִיתָא בַּחז"ל ('שבת' לא):
גְּבִי הֵגֵר שְׂבֵא לְהַלֵּל וְא"ל: 'לְמַדְנֵי כָל
הַתּוֹרָה כּוֹלָה עַל רַגְלֵי אַחַת... א"ל: 'מֵאֵי
דְעַלְךָ סֵנִי, לְחִבְרָךְ לֹא תַעֲבִיד'. וְנִרְאָה
בִּיאור הָעֲנִינִ; שֶׁלֹּא הִיתָה כּוֹנֵת הַגּוֹי
לְקַנְטֵר אֶת חוֹז"ל. אֲלֵא אוֹתוֹ הֵגֵר חֲכָם גָּדוֹל
הִיָּה וּבִיקֵשׁ לְדַעַת עֲנִין זֶה, מֵהַ כְּלָל הַכּוֹלֵל
כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה. וְהִיָּינוּ דֹאמֵר: 'לְמַדְנֵי
כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה, עַל רַגְלֵי אַחַת'. שֶׁבִשְׁעָה
אַחַת יֵאמֵר לוֹ הַכְּלָל הַעֵיקָרִי בַּתּוֹרָה.
וְע"ז עֲנָהוּ: 'מֵאֵי דְעַלְךָ סֵנִי, לְחִבְרָךְ לֹא
תַעֲבִיד. וְאִידֵךְ פִּירוּשָׁא, זִיל גְּמור', מַעֲתָה
יֵשׁ לְהִתְעוֹרֵר שֶׁהִרִי ר"א אֵמַר לָהֶם כָּלִל:
'הַזְהַרּוּ בַּכּוּד חֲבֵרִיכֶם' ('בְּרַכּוֹת' כח:).
וְנִתְבָּאָר שֶׁמֵּהַכְּלָל יוֹצֵא כָּל הַפְּרָטִים. וְא"כ
עֲלִינוּ לְדַקְדֵּק וְלִידַע, הָאֵם יֵשׁ לָנוּ שִׁיכוֹת
לְאוֹתוֹ הַכְּלָל שֶׁהוּא כָּלִל גָּדוֹל שֶׁבַּתּוֹרָה.**

וְכֵן גָּדוֹל, שֶׁכָּל שְׁפוֹרֵשׁ מִתַּאוּתוֹ וְהוֹלֵךְ
כַּנְגַד הַזֶּרֶם הַשּׁוֹטֵף אֶת רוּב בְּנֵי אָדָם, זֹכֵה
לְסִייעֵתָא דְשִׁמְיָא וְגִדּוּלָה מַעֲלָתוֹ בְּעִנְיֵי
הַקַּב"ה, עַד הִגִּיעוּ לְמַדְרַגַּת כֵּהֵן גָּדוֹל שֶׁהִיא
הַמַּדְרַגָּה הָעֲלִיוֹנָה בִּיּוֹתֵר.

**עוֹד יֵשׁ לְהִתְעוֹרֵר מֵהָא דְחִזְוִינָן,
שֶׁמַּעֲלַת הַקְּדוּשָׁה לֹא מִקְבֵּל הַנָּזִיר בְּהַשְׁלַמַּת
יְמֵי נְזִירוֹתוֹ, אֲלֵא מִיד בַּעַת קְבֻלַּת הַנְּזִירוֹת
זֹכֵה שֶׁנִּקְרָא קְדוֹשׁ. בִּיאורוֹ: שֶׁבַעַת קְבֻלַּת
נְזִירוֹתוֹ וְעִשְׂיֵית דְּבַר פִּלְא, זֹכֵה לְעוֹר
הַשִּׁי"ת כִּאִילוֹ כִּבְר קְדוֹשׁ. וּמִתּוֹךְ יוֹסֵד זֶה
עֲלִינוּ לְהַבִּינָן מֵהַ הַנְּקוּדָה הַמְּרַכְזִית הַנִּדְרָשֶׁת
מֵהָאָדָם; הַתְּגַבְּרוּת עַל הַתַּאוּת וְהַתְּחַזְּקוֹת
בְּדַבְּרִים שְׂרוּב בְּנֵי אָדָם אֵינֶם נֹזְהָרִים בָּהֶם,
יְבִדּוּק כָּל אֶחָד אֶת עַצְמוֹ וִירָאָה כִּמְהָ קֶשֶׁה
לוֹ לְהִתְחַזֵּק בְּעִנְיָנִים שֶׁאֵינוֹ רוֹאֵה רַבִּים
שֶׁמִּתְחַזְּקִים בָּהֶם.**

**וְאֵלוֹ דְּבַרֵי הַגֵּר"א (בִּאגְרָתוֹ 'עֲלִים
לְתַרּוּפָה'): 'נְעֵד יוֹם מוֹתוֹ צְרִיף הָאָדָם
לְיִסָּר אֶת עַצְמוֹ וְלֹא בְּתַעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים, כִּי
אֵם בְּכֶסֶן פִּיּוֹ וּבְתַאֲוּוֹתָיו זֹזָהּי הַתְּשׁוּבָה
וְזֶה כָּל פְּרִי הָעוֹלָם הֵבֵא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב:
'נְדַבְּךָ חַיִּים תּוֹכַחּוֹת מוֹסָר" (מִשְׁלֵ'י' ו'
כג). וְזֶהוּ יוֹתֵר מִכָּל הַתַּעֲנִיּוֹתִים וְסִגּוּפִים**

הֵנָּה בְּפִרְשֵׁת נָזִיר מוֹזְכְּרוֹת כִּמְהָ מַעֲלוֹת
וְעִנְיָנִים חֲשׁוּבִים וְעִמּוּקִים וְהָאָדָם הַפְּשׁוּט
הַרוֹאֵה עֲנִין הַנָּזִיר מִבֵּינָן, כִּי כָּל הַדְּבָרִים
נִאֲמָרוּ רַק בְּנָזִיר שֶׁהַזִּיר עֲצָמוֹ מִן הַיִּינִ וְאֵינוֹ
יּוֹדַע כִּי עֲנִין הַנָּזִיר הוּא כָּלִל הַכּוֹלֵל בְּתוֹכוֹ
כִּמְהָ פְּרָטִים וְעִנְיָנִים; "אִישׁ אִשָּׁה כִּי
נִפְלֵא לְנֹדַר נָזִיר" וְכַתּוּב ה'אֲבוֹן עֲזָרָא':
'יִפְרִישׁ, אִו יַעֲשֶׂה דְבַר פִּלְא, כִּי רוּב
הָעוֹלָם הוֹלְכִים אַחַר תַּאוּתָם' (שם). כּוֹנֵתוֹ
ז"ל: שֶׁכָּל הַתְּפַעֲלוֹת מִנְזִיר, שֶׁהַחֲשִׁיבָה
אוֹתוֹ הַתּוֹרָה קְדוֹשׁ וְהַגְּדִירָה מַעֲלָתוֹ כַּמַּעֲלַת
כֵּהֵן גָּדוֹל, אֵינֶן עֲנִינֵי דוּקָא בְּנָזִיר, אֲלֵא
סִיבַת הַדְּבַר מִפְּנֵי שֶׁהַנָּזִיר עוֹשֶׂה דְבַר פִּלְא,
שֶׁמִּפְּרִישׁ אֶת עַצְמוֹ מִתַּאוּתוֹ בְּזִמְנֵי ש'רוּב
הָעוֹלָם הוֹלְכִים אַחַר תַּאוּתָם'.

וְאִף בִּשְׁעָה שֶׁמִּתְחַזֵּק, בּוֹחֵר רַק בְּעִנְיָנִים
שֶׁאִף שָׂאָר בְּנֵי אָדָם מִתְחַזְּקִים בָּהֶם וְאֵילוֹ
הָעִנְיָנִים הַרְפוּיִים בְּקִרְבֵּי הָעוֹלָם, רְפוּיִים גַּם
אֲצִלוֹ. וְהַקּוּשִׁי הַגָּדוֹל שֶׁבַּעֲבוּדָה, לְהַפְּרִישׁ
עַצְמוֹ וְלְהִתְחַזֵּק בְּעִנְיָנִים שֶׁבְּנֵי אָדָם
מִתְרַשְׁלִים בָּהֶם. וְהַגְּדִירָה תּוֹרָה עֲנִין זֶה,
כְּדַבַּר פִּלְא! מִפְּנֵי שְׂרוּב בְּנֵי אָדָם הוֹלְכִים
אַחַר תַּאוּתָם וּמַעֲתָה כָּל הַעוֹשֶׂה דְבַר פִּלְא
וְשׁוֹבֵר תַּאוּתוֹ נַעֲשֶׂה קְדוֹשׁ כַּקְּדוּשַׁת הַנָּזִיר

המשך בעמ' 2 <<<

תמונות מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א ברחבי הארץ בשבוע האחרון

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

נוראים הדברים למתבונן וכי יש קיצור כבוד באי הזכרת שמו? והרי יכתב במפורש; "וכן הקריבו שאר הנשיאים". מ"מ הרגישה תורה בדקות גדולה כ"כ של הרגשי הכבוד ולכן האריכה התורה בזה על אף כל החשיבות הגדולה הטמונה בכל אות ואות. ומגלה לנו התורה עד היכן מגיע ענין כבוד הזולת.

מעתה פשוט כמה חייב אדם להפליג בכבוד חברו עד כדי מסירות נפש ממש ולא רק דברים הגלויים לעין כל, אלא אף במה שלא נראה כחסרון כבוד, אלא טמון בזה איזה הרגשת בזיון, חייב למסור את נפשו שלא לעשות זאת לחברו. נוסף לכך חייב לחפש עצות ותחבולות היאך יוכל להגביר כבוד חברו ולכן מחובתינו בכל דין ודין לידע שזה רק הכלל ועלינו להשתדל להבין אף את הפרטים שאינם כתובים. ורק בדרך של ידיעת פרטי הדברים נזכה להגיע לשלמות. ('אור יחזקאל'). ■

פרשת השבוע עוסקת בענין קרבנות הנשיאים שהביאו לחנוכת המזבח. וכל נשיא ונשיא הביא קרבנו ביום אחר. וכל קרבנות הנשיאים שוים הם בכל פרטיהם. ומכל מקום האריכה תורה וכתבה כל קרבן נשיא לכל פרטיו בכמה פסוקים. והרי יכלה לכתוב קרבנות יום ראשון ולהוסיף וכן הקריבו שאר הנשיאים. וכתב הרמב"ן (ז ב): **'והנכון בטעם הכתוב; כי הקב"ה חולק כבוד ליראיו וכמ"ש: "כי מִכְבְּדֵי אֶכְבֵּד" ('שמואל' א ב). והנה הנשיאים כולם ביום אחד הביאו הקרבן הזה שהסכימו עליו יחד. ואי אפשר שלא יהיה אחד קודם לחברו, אבל רצה להזכירם בשמם ולפרט קרבניהם ולהזכיר יומו של כל אחד, לא שיוזכר ויכבד את הראשון "זה קרבן נחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב" ('במדבר' ז) ויאמר; וכן הקריבו הנשיאים איש איש יומו, כי יהיה זה קיצור בכבוד האחרים.'**

הנה כאשר נשאל אחד מאתנו, האם יש לו שייכות לכלל גדול זה של זהירות בכבוד חברו? בודאי יאמר: "כי שלם בזאת". אך כאשר נתבונן במהותם של דברים, נראה שרחוקים אנו מזאת ולא נגענו כלל באפס קצהו של הקפדה בכבוד חברינו. וסיבת הטעות מקורה באי הבנת האמת ובחוסר ידיעת פירוש הזהירות בכבוד חברו, שדומה בעינינו שבעת שאיננו מבזים את זולתנו, כבר אנו נכללים בין אלה המכבדים את חברינו ואיננו יודעים שרחוק ענין הבזיון מאי נתינת הכבוד. ו**איתא בספר 'ראשית חכמה'** (שער 'היראה' יב): **'כשאדם בא לדין, שואלים אותו: "המלכת את קונך"? "המלכת את חברך"?', מבואר דב' השאלות שוות הן. וכשם שמחובתינו להמליך את הקב"ה, באותה המידה חייב אף להמליך את חברו. וחובה זו להמליך את חברו עליו, כלולה בתוך; 'הזהרו בכבוד חבריכם'.**

הרב אמנון יצחק שליטי"א

בבית דגן
אולם בית ספר הרמב"ם קפ"ן 4
ביום חמישי ז' סיון 20/05/10
השערים יפתחו ב־20:30

כניסה 10 ש"ח

במעלות
מתנ"ס גרם מעלה הבנים 2
ביום שני י"א סיון 24/05/10
השערים יפתחו ב־20:30

כניסה 10 ש"ח

בטיול כינור
הרצאה במלון כינור
ביום שלישי י"ב סיון 25/05/10
השערים יפתחו ב־20:30

כניסה חופשית

בטבריה
יד שמרית ביאליק 13
ביום רביעי י"ג סיון 26/05/10
השערים יפתחו ב־20:30

כניסה 10 ש"ח

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

דברי הלכה

רמב"ם - הלכות 'מתנות עניים' פרק י

12. לעולם ידחוק אדם עצמו ויתגלגל בצער ואל יצטרך לבריות, ואל ישליך עצמו על הצבור. וכן צו חכמים ואמרו: 'עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות' ('שבת' קיח). ואפילו היה חכם ומכובד והעני, יעסוק באומנות ואפילו באומנות מנוולת ולא יצטרך לבריות. מוטב לפשוט עור בהמות נבלות ולא יאמר לעם: "חכם גדול אני". "כהן אני, פרנסוני" ובכך צו חכמים. גדולי החכמים היו מהם חוטבי עצים ונושאי הקורות ושואבי מים לגנות ועושי הברזל והפחמים ולא שאלו מן הצבור ולא קיבלו מהם כשנתנו להם.

13. כל מי שאינו צריך ליטול ומרמה את העם ונוטל, אינו מת מן הזקנה, עד שיצטרך לבריות. והרי הוא בכלל: "אָרֹר הַגֵּבֶר אֲשֶׁר יִבְטֵחַ בְּאָדָם" ('רמיה' ז). וכל מי שצריך ליטול ואינו יכול לחיות, אלא אם כן נוטל כגון; זקן, או חולה, או בעל יסורין ומגיס דעתו ואינו נוטל, הרי זה שופך דמים ומתחייב בנפשו. ואין לו בצערו, אלא חטאות ואשמות. וכל מי שצריך ליטול וציער ודחק את השעה וחיה חיי צער, כדי שלא יטריח על הצבור, אינו מת מן הזקנה, עד שיפרנס אחרים משלו. ועליו ועל כל כיוצא בזה נאמר: "כָּרוֹךְ הַגֵּבֶר אֲשֶׁר יִבְטֵחַ בַּה' " (שם). ■

ונוטלין. כדי שלא יהיה להן בושח.

5. פחות מזה; שיתן לו בידו, קודם שישאל.

6. פחות מזה; שיתן לו, אחר שישאל.

7. פחות מזה; שיתן לו פחות מן הראוי, בסבר פנים יפות.

8. פחות מזה; שיתן לו בעצב.

9. גדולי החכמים היו נותנין פרוטה לעני קודם כל תפלה ואחר כך מתפללין, שנאמר: "אֲנִי בְּצַדִּיק אֶחְזָק פְּנִיָּה" ('תהילים' ז).

10. הנותן מזונות לבניו ולבנותיו הגדולים שאינו חייב במזונותיהן, כדי ללמד הזכרים תורה ולהנהיג הבנות בדרך ישרה ולא יהיו מבוזות. וכן הנותן מזונות לאביו ולאמו הרי זה בכלל הצדקה. וצדקה גדולה היא שהקרוב קודם. וכל המאכיל ומשקה עניים ויתומים על שלחנו הרי זה קורא אל ה' ויענהו ומתענג, שנאמר: "אֲזַ תִּקְרָא נְה' יַעֲנֶה" ('ישעיה' נח).

11. צו חכמים; שיהיו בני ביתו של אדם עניים ויתומים. במקום העבדים, מוטב לו להשתמש באלו ויהנו בני אברהם יצחק ויעקב מנכסיו ולא יהנו בהם זרע חם. שכל המרבה עבדים בכל יום ויום מוסיף חטא ועון בעולם. ואם יהיו עניים בני ביתו בכל שעה ושעה, מוסיף זכיות ומצוות.

1. 'שמנה מעלות יש בצדקה זו למעלה מזו; מעלה גדולה שאין למעלה ממנה, זה המחזיק ביד ישראל שמך ונותן לו מתנה, או הלואה, או עושה עמו שותפות, או ממציא לו מלאכה כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לבריות לשאול. ועל זה נאמר: "וְהִסְתַּזְקַת בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב נְחֵי עַמְּךָ" ('ויקרא' כה). כלומר: החזק בו, עד שלא יפול ויצטרך.

2. פחות מזה; הנותן צדקה לעניים ולא ידע למי נתן ולא ידע העני ממי לקח. שהרי זו מצוה לשמה, כגון; לשכת חשאים שהיתה במקדש, שהיו הצדיקים נותנין בה בחשאי והעניים בני טובים מתפרנסין ממנה בחשאי. וקרוב לזה, הנותן לתוך קופה של צדקה. ולא יתן אדם לתוך קופה של צדקה, אלא אם כן יודע, שהממונה נאמן וחכם ויודע להנהיג כשורה, כר' חנניה בן תרדיון.

3. פחות מזה; שידע הנותן למי יתן ולא ידע העני ממי לקח. כגון: גדולי החכמים שהיו הולכין בסתר ומשליכין המעות בפתחי העניים. וכזה ראוי לעשות. ומעלה טובה היא אם אין הממונין בצדקה נוהגין כשורה.

4. פחות מזה; שידע העני ממי נוטל ולא ידע הנותן. כגון: גדולי החכמים שהיו צוררים המעות בסדיניהן ומפשילין לאחוריהן ובאין העניים

תפילה להצלחת הבנים בתורה

❖ 'יהי רצון מלפניך ד' אלקינו ואלקי אבותינו שתרחם על (שם ושם האב) ותהפוך את לבבו לאהבה וליראה את שמך ולשקוד בתורתך הקדושה ותסיר מלפניו כל הסיבות המונעות אותו משקידת תורתך הקדושה ותכין כל הסיבות המביאות לתורתך הקדושה, כי אתה שומע תפילת כל פה'. ('קובץ אגרות' 'חזון איש' א' עד) ■

❖ ראויה האשה להתפלל לשם יתברך בשעת הדלקת נר של שבת, שהיא מצוה המוטלת עליה; שיתן לה ה' בנים מאירים בתורה. כי התפילה נשמעת בשעת עשיית המצוה. ובזכות נר שבת שהוא אור, תזכה לבנים בעלי תורה הנקראת אור, שנאמר: "כִּי נֵר מִצְוָה נְתוּחָה אֹר" ('משלי' ו). ('רבנו בחיי' פרשת 'יתרו' יט ג)

❖ תמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם, שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות. ויכוין מאד בברכת; 'אֶהְיֶה רַבָּה' וב'ברכת התורה' בשעה שאומרים: 'וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְנִצְאָצְאָנוּ' וכן כשאומר בתפילת: "וְכָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל" ('ישעיה' נט) 'לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִלְדַּ לְבִקְהָה'. ('משנה ברורה' מז י)

ארגון 'פנים שוחקות'

בסעיתא דשמיא בהכוונת הרב אמנון יצחק שליט"א אנו ממשיכים להרחיב את פעילות הארגון 'פנים שוחקות' לחלוקת מצרכי מזון ומוצרי יסוד למשפחות ברוכות ילדים (כרגע בבני ברק) ולשיפוץ תיקון וצביעה הנצרך למשפחות, בעזרת אנשי מקצוע המתמחים במקצועות; חשמל, צבע, שיפוץ קל, אינסטלציה וכ"ו.

המעוניינים לתרום כסף: נא לפנות ל'שופר' 03-6777779

והמעוניינים להתנדב; נא ליצור קשר עם אמיר כהן טל' 0505-694-694

פרשת 'נשא'

"והתודו את חטאתם אשר עשו"

דרשתו של הגאון רבי אריה ממודינא מרכני וינציא

פנינים לפרשה

ה) "והתנדו את חטאתם אשר עשו" (ז)

מצוה היא מן התורה להוכיח כל אדם ואדם שחטא. וכמו שאמר הכתוב: "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" (ויקרא' יט). ובפרט החכם והרב שבעיר שדבריו נשמעין, מצוה עליו להוכיח לבני קהילתו במילי דשמיא, בדרכי נועם ובסבר פנים יפות, בדברים היוצאים מן הלב באמת, לשם שמים ובכך יתקבלו דבריו על לב השומעים. ואם לא יעשה כן, יאשם באשמת בני עירו.

וכמו שכתב רבנו תם בספרו 'הישר' (שער יג): 'קשייכרני אדם נאכזה להפיר אם המוסר שהוא יבוא מן הלב, אכזה אם נכנס מוסרו בלבי והתעוררה נפשי לדבריו, אפיר פי בכל לבו ובכל מאודו הוא מדבר. ואם נפשי לא תשית לבה לדבריו ולא התעוררה להחזיק בם, אדע פי מוסרו אינו פי אם דבר שפתיים'. החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (י"ד) מביא: 'ממוהר"ר רבי אריה ממודינא מרכני וינציא שהיה דורש דרך צחות על הפסוק ב'משלי' (א כה): "נתפקעו כל עצתי נתוכחתי לא אביתם" כי כשאדם קונה חפץ במעותיו, רשאי לזלזל בחפץ ההוא, להשליכו ולאבדו ואין מי שיאמר לו מה תעשה "פי כספו הוא". אך אם אדם חשוב נותן לחברו חפץ במתנה, אין המקבל רשאי לזלזל בחפץ כחפצו, כי הדברים מגיעים לכבודו של הנותן ומשום כבוד הנותן צריך להשתמש בחפץ ההוא כפי מהות החפץ השלם שבפנים.

והנה אנכי הרואה, כי בפי תוכחות יום ויום ואתם מבזים תוכחתי ואין איש שם על לב, נראין הדברים: כי כיון שאתם קובעים לי שכר על הדרשותי, לכך נראה בעיניכם שאתם קונים התוכחות שאני דורש בכספכם. וכיון שהנכם מחשיבים כאלו קניתם חפץ רשאים אתם לאבדו. זהו שאמר הכתוב: "נתפקעו כל עצתי", כלומר: אם ניתנה פריעה על עצתי שהם הדרשות והתוכחות ובכסף מלא קניתם אותם, על כן "נתוכחתי לא אביתם" כי

אתם רשאים בחפץ שקניתם לעשות רצונכם.

לכן אני אומר: "שמכאן ולהבא לא תתנו לי מאומה ונמצא שאני נותן לכם מתנה את אלו התוכחות וצריך לקבלם בסבר פנים יפות ולא לבזותם מאחר שהם מתנה". וזה שאמר ב'משלי' (ח לג): "שקיעו מוסר נחמנו נאל תפקעו". כלומר: מתי תשמעו מוסר ותחכמו ממנו? שתקבלוהו ותתחכמו לקיימו. כשיתקיים בככם: "נאל תפקעו" שלא תפרעו את הדרשות, אלא יהיו לכם נתונים במתנה.

"ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לפתו לו יתנה" (ה י)

רש"י מביא בזה מדרש אגדה שדרשו חכמינו ז"ל: "ואיש את קדשיו לו יהיו" כלומר: מי שמעכב את מעשרותיו ואינו נותן לכהנים וללוים כדין, "לו יהיו" המעשרות. כלומר: 'סוף, שאין שדהו עושה אלא, אחד מעשרה שהיתה למודה לעשות'. וכמו כן מביא רש"י המשך הפסוק: "איש אשר יתן לפתו" – 'המתנות הראויות לו' "לו יתנה". כלומר: שיזכה ויהיה לו 'ממון הרבה'.

רבנו 'המאירי' בחידושו למסכת 'פסחים' (טו). מביא מאמר החכם: 'היושר, הכנת העושר', כלומר: שכל תחבולות אדם ותיחכומיו, אינם עומדים לו, להרבות עשרו וחילו, אלא יושר ותומתו של האדם בהנהגת הממון, היא שמביאה לו את העושר. ודברי רש"י שלפנינו הם ביטוי לאחד מהדברים. הלא מתחבולות האדם בשביל להתעשר מעלה מעלה, שלא לפחות כלום ממנו. ויאמר: "אקפיד על כל פרוטה ופרוטה שתצטרף לחשבון גדול". אולם, אנו רואים בדברי חז"ל שדוקא הנתנה לכהן, היא זו שתביאהו לידי העושר. וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק: "עשור תעשור" (דברים' יד). "עשור בשביל שתעשור" (מדרש רבה' במדבר' יב). ואמרו במסכת 'כתובות' (סו): 'מלח ממון חסר', היינו: קיום הממון, כקיום המאכל, ע"י המלח, הוא החסרת הממון לצדקה ומצוות. כעין זה מביא רבנו בחיי בהקדמתו

לפרשת 'צו': 'אמר החכם: ריבוי העושר מזיק לאדם, כריבוי הדם לגוף'. וכמו שמצינו אצל הדם, שהקות הדם היא בריאותו של האדם, כמו כן, הוצאת הממון היא מועילה לאדם לבריאותו השלמה.

"והשביע אתה הפתו" (ה יט)

חמורה היא השבועה עד למאד, שעל האדם לקיים ככל היוצא מפיו ואסור לו לחלל את דברו שנתחייב בנדר, או בשבועה. ואם מחלל דברו, עובר באיסור חמור של עבירה על נדר ושבועה. ואחז"ל במסכת 'שבועות' (לט): 'שכל העולם נודע בעשה שאמר הקב"ה בסיני: "לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא" (שמות' כ)'.
בספר 'מגדל עז' ליעב"ץ כתב לחדש חידוש גדול: במעשה שהיה; באחד שהמית נפש גוי במזיד ונתפש בדיני העכו"ם. ולפי שלא היו שם עדים מספיקים לפוטרו, גזרו עליו להשבע שבועה חמורה שהוא אינו הרוצח. וכתב, שאינו רשאי להציל את עצמו ממיתה בשבועת שוא. וכל שכן, שאין החכם מורה לו היתר בזה. ודבר מופלא מצינו להחיד"א בספרו 'שם הגדולים' (גדולים י' נה): על 'מוה"ר הרב הגדול והקדוש רבי יהודה ך' עטר אב"ד ור"מ בעיר פיס'... היה מלומד בנסים ונפלאות וגם אחר פטירתו למתפלל על מצבתו ולנשבע בשמו... ושמעתי מפי רבנו קדישי חכמי המערב כי היה איש אלקים קדוש ולא נהנה בכבוד תורה ולא קבל הספקה מהקהל והושלך לגוב האריות וניצול אחר שנשאר שם יום ולילה. והיו נשבעים כל אדם בו ומי שהיה נשבע על שקר ימות'.

"פי נפלא לנדר נדר נזיר" (ו ב)

הביא רש"י דברי חז"ל במסכת 'סוטה' (ב): 'למה נסמכה פרשת נזיר לטוטה? לומר לך: שכל הרואה טוטה בקלקולה, נזיר עצמו מן היין'. כלומר: כיון שראה, נחלשה דרגת רתיעתו מן החטא ומוכרח

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

את עיניו ממנו, זוכה ומקבל פני השכינה. שנאמר (ישעיה' לג): "נְעִצִים עֵינָיו מִקְּרָאוֹת בְּרָע", מה כתיב בתריה? "הוא מְרוֹמִים יִשְׁכֵּן" וכתוב: "מִלֶּדּוֹ בְּקִפּוֹ תִּחְזַקְנָה עֵינָיו" (שם) ■

ולא עוד, אלא ש"קדוש יאמר לו" עד שאמרו חז"ל שזוכה ומקבל פני שכינה, בפרק ראשון ממסכת 'דרך ארץ' (רבה): 'רבי מיישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי אומר: "כל הרואה דבר ערוה ואינו זן

לחזקה ע"י סייגים וגדרים חדשים. אולם הטוב ביותר, שלא יראה כלל וכך תשאר אצלו הרתיעה מן החטא בטהרתה ובמלוא חזקה. כמו שכתב רבי יהודה החסיד בספר 'חסידים' (אות ט): 'אין דבר החוצץ בפני התארה - כעצימת העינים'.

חמישי-שבת עם הרב אמנון יצחק שליט"א

במלון כינר

בפרשת בהעלותך

י"ט תמוז 2010 27-29/5

03-6777779 שלוחה 557 בין השעות 15:30-9:00

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!
זכאי "חי בפלים" 50% הנחה
זכאי "בח בפלים" חינם!

נסיעה לקברות הצדיקים

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

ביום שלישי יב' סיון 25/05/10

יציאה מנקודות האיסוף בשעה 7:30 בדיוק! ההרשמה במשרדי 'שופר'

רח' מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779 לאזור כפר סבא, הרצליה, רעננה והסביבה-סימה 050-9558033 077-4403314

מבצע מדהים בשופר!

2 ש"ח = דיסק שמיעה

10 ש"ח = 3 דיסקים לצפיה

10 ש"ח = דיסק mp3

30 ש"ח = ספר 'עולם התשובה'

ניתן להשיג ב'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779-553

האם יש חיוב על הקהל לעמוד בשעת 'ברכת כהנים'?

מערכת חברותא
מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: האם יש חיוב על הקהל לעמוד בשעת 'ברכת כהנים'?

תשובה: כתב בשו"ת 'יביע אומר' [ו] - אה"ע ח: [הנה ראיתי להגאון מהריק"ש בהגהותיו 'ערך לחם' אה"ע (סא), שכתב: ברוב המקומות מברכים 'שבע ברכות' (בחופה) מעומד. וצ"ע למה נהגו כן? ואם לכבוד החתן והכלה, למה 'ברכת אירוסין' מברכין מיושב?]

וכוננו לגבי ברכת 'אֲשֶׁר בָּרָא', שאומרים אותה כל שבעה, היא מכלל 'שבע ברכות' ויש בה ברכה לכלל ישראל; 'מִהֲרָה ה' אֲלֶקְינוּ יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם. קוֹל שִׁשׁוֹן יְקוּל שְׁמִתָּה... ולברך את ישראל צוה השי"ת שיהיה בעמידה וכמו שדרשו חז"ל (ב'סוטה' לח.): 'כֹּה תִבְרְכוּ - בַעֲמִידָה... וכתיב: "אֲלֶה עִמָּדוֹ לְבָרֵךְ אֶת הָעָם" (דברים' כז). לפיכך מברכים 'שבע ברכות' בעמידה, דכולהו כחדא גינהו. ודוקא פעם אחת (בחופה). אבל בסעודה לא, שלא להטריח את המסובין. ע"כ.

ולכאורה יש להעיר בזה, ממ"ש המג"א (קכח ס"ק כב) לגבי 'ברכת כהנים' וז"ל: 'ובעמידה. נ"ל שהצבור רשאים לישוב רק שיהיו פניהם נגד הכהנים, דבעינן שיהיו פנים נגד פנים. וכ"מ בזוהר פרשת 'נשא'. ע"כ.

וכוננו למ"ש בזה"ק פרשת 'נשא' (דף קמז סע"א): 'תאנא; בההיא שעתא דכהנא פריס ידוי, צריכין עמא למיתב בדחילו באימתא. ובההיא שעתא מתברכין עילאין ותתאין' וכו'. ע"ש. ואם איתא שצריכים לעמוד? הוי ליה למימר: 'צריכין עמא למיקם' וכו'.

ואע"פ שמצינו בלשון המקרא ישיבה, בלשון עכבה, שנאמר: 'וּנְתַשְׁבוּ בְקִדְשׁ יָמִים רַבִּים' (דברים' א) ('מגילה' כא). ועיין ברא"ש 'סוכה' (ד ג). ע"ש. מ"מ 'לשון תורה לעצמה ולשון חכמים

לעצמן ('חולין' קלז:). ובפרט בענין הלכה, איבעי ליה לפרושי, 'דא תהא למיקם' ולא בלשון 'למיתב'.

ואמנם ראיתי בספר 'שם חדש' (ח"א דף ו סע"א) שכתב לטעון ע"ד המג"א: שאין ראיה מהזוה"ק. שהרי מצינו כיו"ב לשון ישיבה במקרא ופירושו: לשון עיכוב. וכן בדברי חז"ל ('קידושין' מא.): 'טב למיתב טן דו, מלמיתב ארמלו'. והניח ד' המג"א בצריך עיון. ע"ש.

וכ"כ הרב 'בית מנוחה' (בדיני נשיאות כפים' לח): דלאו אורח ארעא שהצבור יושב בעת 'ברכת כהנים', שכלום יש עבד שרבו מברכו והוא יושב? וכן המנהג, שכל הצבור עומד ב'ברכת כהנים' ואין לשנות. ע"כ.

ולשון בעל 'האשכול' (טו עמוד ל:): 'ובעידנא דפרסי כהני ידיהו, אסור לאסתכלי בהו, אלא צריכים לעמוד לפנייהם באימה ובכובד ראש'. ע"ש.

וז"ל ה'מאירי' ('סוטה' מ): 'כל שאין כהן לישא כפיו, ש"צ אומר אחר ברכת הודאה: 'אֲלֶקְינוּ נְאֻלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ... ואין אומרים ברכה זו, אלא בתפלה הראויה לנשיאות כפים. ומכאן נהגו ברוב מקומות להיות הכל עומדים בשעה זו, שהרי, במקום נשיאות כפים היא'. עכ"ל. וכ"כ ה'מאירי' בפ"ג ד'מגילה' (כד:): 'וז"ל: 'במסכת 'סוטה' התבאר שברכת כהנים צריכה להיות בלה"ק ובנשיאות כפים ובעמידה. ומכאן נוהגים בספרד להיות כל הצבור עומדים בשעה שהש"צ אומר ברכת כהנים, אפי' במקום שאין נושאים'. ע"כ. ואע"פ שה'מאירי' תפס לשון מנהג בזה, י"ל; שבשעה שהכהנים מברכים ב"כ צריך להיות כל הצבור עומדים. וכשאין כהנים והש"צ אומר: 'אֲלֶקְינוּ נְאֻלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ... שהיא במקום נ"כ, נוהגים לעמוד מתורת מנהג. וכל זה סיוע למ"ש מהריק"ש דס"ל בפשיטות שכל הקהל עומדים על רגליהם בשעת נשיאת כפים של 'ברכת כהנים' ומשם למד לענין עמידת הקהל בחופה בשעת 'שבע ברכות'.

אלא דלכאורה יש לדחות לפמ"ש הגאון 'הפלאה' ('כתובות' כד:): שכשם שמצות עשה לכהנים לברך את ישראל, כן יש מצות עשה לישראל להתברך מן הכהנים. וכתב ששוב מצא כן בספר 'חרדים' שמצות עשה לישראל להתברך מן הכהנים. ע"ש.

ובספר 'ברוך שאמר' (עמוד שמח), כתב: לא מצינו חקירה אם מחויבים הצבור ללכת לשמוע 'ברכת כהנים'? ואפשר להסמך ע"ז ד' הר"ן רפ"ב ד'קידושין'; שאע"פ שאין האשה מצווה על פריה ורביה, אעפ"כ יש לה זכות מצוה שמסייעת לבעל לקיים מצותו הוא. ע"ש.

ולפ"ז י"ל: דשאני התם; שישראל בכלל קיום המצוה ולכן צריכים לעמוד, אבל הקהל שנמצא בעת החופה ו'שבע ברכות' אינם בכלל קיום המצוה וא"צ לעמוד. ברם עינא דשפיר חזי להריטב"א בחידושו 'ל'סוכה' (לא:): שכתב: 'אבל כל שהוא עושה מצותו כדרך שאמרה תורה וחוזר וכופלה מפני הידור מצוה, או כדי לערבב השטן, אין בזה משום 'בל תוסיף'... וכענין שמצינו בכהן שעולה לדוכן, שאינו מצווה לברך אלא פעם אחת וכדמוכח בר"ה' (כח:): ואעפ"כ; אם רוצה, חוזר ומברך שנית. ואין בזה משום 'בל תוסיף' וליכא למימר שעושה להוציא אחרים, דהא ליכא חיובא על ישראל להתברך, אלא מצוה דכהן היא, אלא ודאי, כדאמרינן. ע"כ.

הא קמן להדיא; דליכא חיובא על ישראל להתברך מהכהנים. וכבר העירו בזה ה'מנחת חינוך' (מצוה שעח) וה'מגן גבורים' (ר"ס קכח). וע"ע בשו"ת 'מן השמים' (לח). וע' בשו"ת 'חתם סופר' (חאו"ח כב). ובליקוטי הערות' על החת"ס שם. ובשו"ת 'בית נפתלי' (מח). ובשו"ת 'משפטי עוזיאל' חאו"ח מה"ת (ס"ס נז). ובשו"ת 'לבוש מרדכי' עפשטיין (א אות ד) ובשו"ת 'דעת סופר' (חאו"ח טו). ואכמ"ל.

ולפ"ז, דברי המהריק"ש בטעם המנהג לעמוד בשעת החופה ו'שבע ברכות' נכונים. ■

הארנק שהוחזר על פי תעודת זהות

מאת הרה"ג ח. שורץ שליט"א

אברהם: "אינני יודע, אולי התעודת זהות נפלה בסמוך לארנק מאדם אחר, אך הארנק עכ"פ שייך לי ועליך להחזירו לי ומכיון שהאדם ששלחת לו את הארנק עלול להכחיש ששלחת לו את ארנקי, עליך לשלם לי דמי כספי שהזקת לי". יצחק טוען לעומתו, כי היה לו מותר להניח שהארנק שייך לבעל הת"ז מכיון שנמצא בסמוך אליו.

מה הדין?

ושב לביתו בתחושת סיפוק רב מהמצוה הגדולה שקיים.

אחר כמה ימים, פנה אליו קרובו אברהם, אשר שמע את ספורו וטען שארנק כמו שמצא יצחק נאבד לו ואף נתן סימנים, יצחק שנזכר בסימני הארנק שהיו זכורים לו (ולא גילם לאיש), שאל את אברהם תוך כדי שחזורון החל לעטות על פניו: "והרי השם שבתעודת זהות אינו תואם לשמך?" השיב

תוך כדי הליכת יצחק ברחוב, הבחין בארנק מונח על הארץ. משהתכופף להרימו, הבחין בשטר כסף וכן בתעודת זהות שנפלו ככל הנראה מהארנק, ביושרו הרב לא חשב פעמים ומכיון שהסיק לפי הפרטים שבתעודת הזהות שהמאבד גר במקום מרוחק, פנה מיד לסניף הדואר, שם ארז את הארנק הגדוש בשטרות יחד עם התעודת זהות ושלחו לכתובת המאבד המופיעה בת"ז

40 אג' עם חשש רבית

תקציר התשובה:

ריבית אסורה כשבאה בתור שכר המתנה. אבל כשבא דרך קנס, כלומר: שאם היה משלם בזמן המסוכם לא היה מוסיף דמים. ועכשיו שעייב יותר מהזמן המסוכם ביניהם קונס את עצמו על העיכוב, כשזה לא חוב שנוצר דרך הלואה, אלא דרך מקח וממכר, מותר. ובפרט שלא היה תנאי בין המוכר ללוקח בתחילה, שאם יעכב ישלם יותר על העכוב. (להלכה ולא למעשה)

פרויקט חברותות 'שופר'

המעוניינים להישמע לקריאת גדולי הדור הגאונים;

מרן הגאון יוסף אלישיב שליט"א

ומרן הגאון אהרן לייב שטיינמן שליט"א

ללמד בחברותות בכל רחבי הארץ, איש איש במקומו,

או המעוניינים ללמוד, נא לצלצל ל'שופר': 03-6777779

קריאת קדש

הנה מן המפורסמות פעולותיו הכבירות של הרב אמנון יצחק שליט"א בדרשותיו הרבים ברחבי הארץ והעולם בפני המוני בני ישראל וד' מצליח דרכו לעורר את הלבבות, להבעיר בהם את הניצוץ היהודי לשלהבת אש קודש וליטע בהם את הרצון לשוב למורשת אבותם בשמירת התורה והמצוות.

אולם דא עקא, שדבר גדול זה צריך המשך על ידי טיפוח תמידי, לעמוד לימין מתקרבים הרבים בהוצאת רצונם מן הכח אל הפועל, לסייע להם בעלייתם הרוחנית בכדי שלא יפלו ויחזרו חלילה מרצונם ולכוונם בדרך הנכונה שלא יסטו ימין ושמאל לדרכים עקלקלות ודבר זה ראוי להיעשות על ידי חיבור של לימוד התורה בין האברכים בני התורה למתקרבים הנכנסים לעולם התשובה.

ועכשיו נדבה רוחו של ידידנו הרב הגאון רבי אברהם ליבוביץ שליט"א, לעסוק בדבר מצוה גדולה זו, באופן של פתיחת "ישיבות ערב" בראשות אברכים תלמידי חכמים ויראי שמים, אשר ילמדו וילמדו את בני המקום ובזה יפחו בהם בעזרת ד' רוח טהרה ויסייעו בעדם בלימוד התורה ושמירת המצוות. וקיבל על עצמו הרה"ג הנ"ל ליסד מקומות תורה אלו ברחבי ארץ הקודש ולדאוג לקיומם ברוח ובגשם.

וכבוד הרב אמנון יצחק שליט"א, נרתם לסייע לדבר זה במלא כוחותיו, הן לעורר לבות בני עמינו בהרצאותיו להצטרף ללימוד התורה בישיבות אלו תמידין כסדרן והן לסייע להשיג מקורות בכדי להחזיק דבר גדול זה, לעילוי נשמתו הטהורה של מורו ורבו הגאון הגדול רבי יהודה שפירא זצ"ל, ויקראו ישיבות ערב אלו על שמו ולזכרו בשם: 'אהל יהודה'. ולצורך זה באנו לבקש מן הציבור, ליקח חלק ושותפות בדבר חשוב זה בסיוע שיש בו ממש, להחזיק בעדם להקים מפעל אדירים זה, שיש בו הצלה גדולה עד מאד להשיב בנים לחיק אביהם שבשמים בדרך התורה והמצוות. וכל המסייעים לזה הרי הם בכלל "ברוך אשר יקים את התורה הזאת", ובזכות זה יזכו כל המסייעים לבני חיי ומזוני ובריאות הגוף והנפש וכל טוב.

ובאנו על החתום:

יוסף שלום אלישיב

אהרן יהודה לייב שטיינמן

מבצע המליון בעצומו

עדין ניתן לרכוש מניית זכות בסך \$1000*

* שער הדולר לפי 4.2